

Bogu na čast, bližnjemu na pomoč!

GASILEC

Izdaja odbor deželne zveze kranjskih gasilnih društev. — Urejuje tajnik Fran Ks. Trošt na Igu pri Ljubljani. — List izhaja poljubno po potrebi v nedoločenem času, vendar vsaj štirikrat na leto, in ga dobivajo člani zveze brezplačno. — Za nende stane vsaka številka 20 vin.

Okrožnica.

Vsa gasilna društva naj svoje proračune pravočasno predložijo županstvu s prošnjo, da se županstvo, oziroma občinski odbor o zadevi podpore izjavi. V slučaju **neugodne** rešitve naj se predloži **utemeljena pritožba** potom zveznega odbora visokemu deželnemu odboru.

Zvezni odbor.

Zvezne zadeve.

Seja zveznega odbora dne 15. oktobra 1903.

Navzoči: Načelnik Fran Doberlet, blagajnik A. C. Aehschin, tajnik Fran Ks. Trošt, odborniki Adolf Guštin, Matija Petrič, Ljudevit Stricelj, Vinko Ogorelec, Fran Papler, Josip Fajdiga, Ivan Rus in Karl Mayer.

Po otvoritvi seje poroča tajnik Trošt o došlih vlogah in njih rešitvi kurentnim potom.

Radi dopisa e. k. deželne vlade v zadevi alarmiranja požara po strelu s topiči, kjer to ni drugače mogoče, se sklene na e. kr. deželno predsedništvo nastopna vloga:

Visoko e. kr. deželno predsedništvo blagovoli izdati dovoljenje, da ona gasilna društva, kjer ni moči alarmirati nastalega požara z zvonom ali radi raztresenosti kraja s trombo, isto store z enim ali dvema streloma iz varnostnega topiča, ki je pa drugače pod pečatom.

Ta peticija se utemeljuje z dejstvom, da so gasilna društva tudi v takih krajih, kjer ni v bližini cerkve, gasilcev se pa tudi s trombo ne more sklicati, ker so večkrat raztreseni po vaseh ali so pa pri poljskem delu.

Odobrile so se dovoljene in izplačane podpore obolelim gasilcem, oziroma njihovim ostalim. Podpore so dobili: Gasilec Jeglič, Tržič, 20 K; Zdražba, Studenec, 30 K; Planinšek, Litija, 25 K; Mrsel, St. Rupert, 20 K; vdova Papež, Rudolfovo, 30 K; sirote gasilca Peterlina, Mokronog, 30 K, in sirote gasilca Držaniča v Krškem, 50 K, skupno torej 205 K.

Ker se je sedež državne gasilne zveze premestil vsled nove izvolitve v Šentipolit, izreče se dosedanjemu načelniku, gospodu Reginaldu Czermacku v Toplicah, ki je to mesto od ustanovitve zveze, t. j. od l. 1887., opravljal vsestransko, vestno in v splošno korist gasilstva, za njegov trud enoglasno zahvala.

V pretres je bilo doposlanih od visokega deželnega odbora 113 prošenj gasilnih društev za podporo iz stražno-gasilnega zaklada. Deželni odbor je v svojem dopisu z dne 27. avgusta 1903, štev. 5886, izrazil željo, da naj bi se podpirala društva, ki so podpore najpotrebnejša in tiče močno v dolgovih in naj se raje dajo društvom večje podpore, s katerimi si kaj opomorejo. Toraj naj bi se vsako leto izpustil del društev, a društva bi prišla ena to, druga pa ono leto na vrsto.

Temu mnenju, ki je tudi v drugih kronovinah običajno, se je pridružil tudi zvezni odbor, in je v tem smislu nasvetoval podpore od 150 do 600 K.

Pri tej priliki se je sklenilo, da naj se pri nadzoru društva strogo pazi na gospodarstvo, sploh pa na porabo dobijenih subvencij.

Nadalje se je sklenila sledeča spomenica na deželni odbor:

Uvažujé dejstvo, da pretežna večina občin ne izpolnjuje postave z dne 15. septembra 1881, bodisi da ne podpira že obstoječih, delujočih gasilnih društev, bodisi, da je še veliko občin, ki nimajo niti najpotrebnejših gasilnih priprav, se prosi visoki deželni odbor, da strogo zaukaže občinam spolnjevanje te prekoristne postave, ker bo sicer nasprotno ravnanje v največjo kvar ljudstvu samemu, kar dokazujejo mnogi požari, ki divjajo ravno tam najhujše, kjer ni nikakršnih gasilnih naprav, na drugi strani pa v obnemoglosti gasilnih društev, ki se brez dejanske pomoči od občin ne bodo tako lahko izkopalali iz dolgov.

Visoki deželni odbor naj se ne zadovoljuje samo s suhoparnimi poročili županstev, marveč naj strogo zahteva, da ista postavijo v svoje letne proračune gotov znesek za gasilne namene in se morajo tudi izkazati, da se je znesek dejansko v to porabil ali izročil gasilnemu društvu v poplačilo dolga za gasilno orodje; saj nadzorujejo gasilna društva po pravilih itak županstva in tudi orodje je občinska last, čeprav je je kupilo društvo tudi iz drugih podpor.

Le na ta način si bode moglo gasilstvo opomoči.

Petrič predlaga, naj se dela na to, da se pri nakupu gasilnega orodja pri novih društvih vedno privzame županstvo in po možnosti tudi kak član zveznega odbora, da se kupi kraju primerno orodje.

Sklene se okrožnica na društva v zadevi proračunov na županstva.

(Ta je natisnjena posebej.)

Za zvezno zborovanje leta 1904. določi se Postojina.

Po štiri in polurnem posvetovanju sklene načelnik sejo.

Gasilni dom v Ribnici in njega slovesno blagoslovljenje.

Gasilno društvo v Ribnici pričelo je lansko leto graditi svoj dom in to delo se je završilo dne 13. septembra letošnjega leta s slovesnim blagoslovljenjem.

Shramba za gasilno orodje stoji ob kolodvorski cesti ter je 13 m dolga in 9 m široka; zadaj ob sredi postavljen je 13 m visok stolp za cevi, katerega streha je ploščata in ima železno ograjo; z nje se odpira oku razgled po okolici.

Stroški te stavbe znašajo okroglih 6800 kron ter je moralo društvo vkljub lepim podporam, katere je prejelo v ta namen, vendar najeti še večje posojilo, ipak se nadeja, da mu bode mogoče, z nadaljnimi podporami sčasoma to posojilo poplačati.

Podpor dobilo je društvo od sledečih korporacij in zasebnikov, katerim je zagotovljen hvaležen spomin: Občinski odbor ribniški je sklenil prispevati 1300 K v treh letnih obrokih, posojilnica v Ribnici, ta ustanoviteljica in največja dobrotnica društva, darovala je v ta namen 1000 K, vis. deželni odbor podeljuje že štiri leta zaporedoma primerne podpore iz gasilno-stražnega zaklada, Kranjska hranilnica darovala je 100 K, poleg tega ima društvo do 50 podpornih članov, kateri vsako leto prispevajo v društveno blagajno, društveni načelnik, gosp. Anton Rudesch, graščak v Ribnici, prepustil je društvu brezplačno ves pesek, daroval hrastov in borov les, potreben za

okvire k trojim velikim vratom in k oknom. Poleg tega naročil je pri akad. slikarju gosp. Alojziju Šubieu krasno sliko sv. Florijana, ki jo je dal obesiti v gasilarno. Hvaležno omeniti je treba tudi lastnikov konj, kateri so precej stavbenega materijala zvozili zastonj.

Tako se je dovršila stavba ob splošnem zanimanju in se je 13. sept. vršilo blagoslovljenje.

Vreme naši slavnosti ni bilo naklonjeno. Že v soboto je deževalo ves dan, in takisto v nedeljo, da smo že res mislili, da bomo slavnost obhajali sami. Ob 9. uri pa zapoje rog ni prikorakalo je vzlic dežju v jako častnem številu 34 mož sosednje društvo Dolenja vas s svojim vrlim starostu g. Ig. Merharjem. Srčno smo pozdravili drage tovariše, ter ž njimi odkorakali na kolodvor pričakovat gostov iz gorenjih krajev. Na kolodvor prispelo je tudi v jako častnem številu 24 mož bratsko društvo Šodražica s svojim načelnikom g. Jos. Oberstarjem in z odposlanstvom pevskega društva «Glas».

Dež je mrščal in prispel je vlak. Iz njega so izstopili zastopnika «Zveze» gg. A. Č. Achtschin in Fr. Ks. Trošt, gasilna društva Velike Lašče, 8 mož z načelnikom g. F. Dogancem, in Dobropolje, 8 mož z načelnikom g. Fr. Erčulom. Posebno nas je veselilo odposlanstvo ljubljanskega gasilnega društva, 10 mož pod poveljstvom g. Lud. Štrichelja ml.

Po srčnem pozdravu so društva med sviranjem ljubljanske društvene godbe odkorakala v trg k sv. maši. Pred mašo imel je sem. duhovnik č. g. Fr. Zajec slovesnosti primeren cerkven govor, katerega jedro je bilo, naj gasilci delujejo z božjo pomočjo, naj se ne ogibljejo tudi cerkvenih slovesnosti in naj jim bode zvezda-vodnica Mati Božja. Sv. mašo je daroval preč. gospod dekan Francišek Dolinar, na koro pa je svirala godba mašne pesmi.

Po maši odkorakali smo k gasilnemu domu, kjer so se društva postavila v četverokotu in je blagoslovil hišo in orodje prečastiti gospod dekan, ob asistenci čast. gg. Fr. Zajca in Ivana Kozine.

Po blagoslovljenju nagovoril je gospod dekan gasilce in v lepih besedah povzdigoval smoter gasilnih društev, katerih namen je pomagati onim, ki jih je zadela elementarna neizgoda, ne da bi se vprašalo, katerega mišljenja da so.

Zaključilo je blagoslovljenje defiliranje vseh društev pred zastopnikoma zveze, načelniki društev, veleč. duhovščino ter zastopniki c. kr. uradov in občine, kateri so blagoslovljenju prisostvovali. S tem je bil dopoldanski vspeled končan.

Ob 1. uri pričel je v dvorani hotela Arko skupni obed. Udeležencev je bilo do 60. Zastopani so bili poleg gasilnih društev c. kr. uradi, občina in odlični tržani.

Vrsto napitnic je otvoril društveni načelnik g. A. Rudesch s pozdravom vsem navzočim ter dvignil čašo v slavo prvega pospeševalca in dobrotnika gasilstva, presvetlega cesarja. Burni Na pomoč- in živio-klicii so zaorili po dvorani, godba pa je zasvirala cesarsko pesem.

Župan ribniški, g. Iv. Novak, je pozdravil navzoče tuje in domače gasilce, kateri delujejo v blagor bližnjemu ter napil gasilstvu.

Zvezni tajnik g. F. Ks. Trošt, dejal je, da je danes blagoslovljeni dom eden najlepših na Slovenskem, kar je v čast občinskemu zastopu, kateri je to podjetje gmotno podpiral, zaradi česar napija županstvu.

Društveni tajnik g. A. Juvanc pravi, da bi se društvo ne bilo moglo lotiti zidanja lastnega doma, da nima gmotne opore v dobrotnikih in podpornikih, kateri mu stojijo, od ustanovitve sem, zvesto na strani. Naštevši vse podpornike, jim napija z željo, naj še oni, kateri dosedaj niso bili podporniki, stopijo v njihovo kolo.

Društveni zdravnik g. dr. A. Schiffrer omenja v šaljivem govoru pomen, katerega ima voda za gasilstvo, dasi je kot pijačo nekateri prav nič ne čislajo; konča z napitnico društvom, katera so nas obiskala.

G. Ig. Merhar, kot najstarejši načelnik okraja in sosed, povdarja prijateljsko slovo, katera vlada od vsega začetka med društvoma Ribnica in Dolenjavas ter napije ribniškemu društvu.

Tajnik gasilnega društva Velike Lašče, g. V. Engelmann, povdarja, da je bilo začetkoma pri slovenskih gasilnih društvih le nemško velevanje in prvi, kateri je pred več kot 20 leti

sestavil in pri svojem društvu vpeljal slovensko poveljevanje ter s tem pokazal pravo pot, je bil g. Ignacij Merhar, kateremu iskreno napija. Presrečna ovacija «starini» gasilstva ribniške doline sledila je tej napitnici.

Ko je napil g. Ig. Merhar možu, kateri je vnet za blagor Ribnice in celega okraja, kateri je povsod prvi, kadar se gre za blagor prebivalstva, blagorod. gosp. dež. sod. svetniku Franu Višnikarju, bila je vrsta napitnic zaključena in obsedeli smo v veseli zabavi še pri koncertu, ki se je vršil radi slabega vremena v dvorani.

Ob 5. uri je odnesel vlak naše ljube goste z Vel. Lašč, Dobropolj in Ljubljane, od katerih smo se srčno poslovili.

Z bližnjimi sosedi zabavali smo se pa še pri plesu, ki je bil završetak te lepe slavnosti.

—g—

Načelnik gasilnega društva.

Da gasilno društvo vsestransko svojo si dano nalogo izvršuje, je v prvi vrsti odvisno od tega, da mu načeluje mož, ki je svojemu moštvo v vsem in vsigdar v izgled, kajti izgled močnejše deluje kot vsi predpisi. Načelnik mora delati in opustiti to, kar naj njegovi ljudje store ali opusté.

Res je, da se nekateri svojeglavni načelniki pritožujejo, da jih moštvo ne posluša, da se jim upira, da vlada v društvu nered itd. Izgled načelnika pa deluje na moštvo z nepopisno močjo. Red in točnost se nahaja v vrstah gasilcev, ako ima načelnik te lastnosti. Ljubezen do stvari same, družabništvo in pravo tovarištvo je le, kjer ima načelnik te lastnosti. Kakršen je gospodar, tak je hlapec, kakršen predstojnik, tak podložnik, kjer graja načelnik napake, ki jih ima sam, jih sam napravlja in ne spoštuje službenih predpisov, tam ne more gasilstvo uspevati prav.

Prvo in najvažnejše, kar se od načelnika zahteva, je ljubezen do stvari, do gasilstva. To lastnost mora imeti pravi poveljnik gasilnega društva. Kjer stoji društvu na čelu mož, ki se je pustil izvoliti za poveljnika le iz sebičnih namenov, ki se najzadnje briga za društvo, kojemu načeluje, tam so razmere slabe. Žalostno je sicer to, pa resnično!

Ako ima pa načelnik ljubezen do stvari, pridobil bo tudi moštvo za njo in gasilstvo bo izborno napredovalo, kjer krajevne razmere tega ne ovirajo ali ne preprečijo. V nekaterih krajih, žalibog, še preveč jih je, tudi najboljši načelnik ne doseže uspeha ali vsaj le prav malo, in sicer zato 1.) ker je ljudstvo ubožno, 2.) ker isto ne kaže najmanjšega veselja do gasilstva, 3.) ker je občina protivna ali indolentna in 4.) ker pomanjkuje moštva radi strankarstva.

Posamezne ovire se še lahko zmagajo, kjer pa nastopi teh več, je vse izgubljeno; tam se tudi z največjo ljubeznijo ne more ničesar doseči.

Kjer so pa navadne, dobre razmere, bo dosegel trudoljubivi načelnik vse; moštvo ga bode spoznalo in spoštovalo vsled njegovih del. Obžalovati je pa, če ne prevzame načelnik tega važnega mesta iz ljubezni do stvari in do bližnjega, ampak iz kateregakoli drugega vzroka; njemu je služba težka in moštvo rano izgubi veselje. Društvo, ki bi se pod pravim načelnikom razvijalo in krepilo, polagoma peša in peša, ter izgine s pozorišča.

Društvo se prisposablja v tem slučaju rastlini; tudi tej ne sme manjkati toplenga solnea. Pravi načelnik je svojemu moštvo solnce, ki mu daje luč in toploto, večkrat dež in veter, redko pa blisk in grom.

Uspehi društva, oziroma načelnika, niso menda zavisni od njegove imponujoče telesne postave, vojaškega poveljevanja itd., ampak od njegovih duševnih zmognosti. Marsikatero društvo bi slabo stalo, če bi veljalo prvo, ker mnoga društva nimajo načelnikov velike postave; majhni so in slabotni, in niso bili pri vojaki, tuje jim je vojaško poveljevanje. A vendar, ko stoji pred četo, so pogledi obrnjeni vanj, njegova povelja so kratka pa jednodna, vse gre kakor na vrvici. Kako pride vendar to? Ta moč je vzgojil svoje moštvo s sledečimi sredstvi: pravičnost, nepristranost, značaj in razumnost v stvari. To so sredstva, s katerimi si načelnik pridobi avtoriteto in jo tudi obdrži. Vsaka njegova beseda je tehtna, njegov izgled mu je pridobil spoštovanje, zvestobo in prikupljivost.

Disciplina v društvu izhaja od v njem delujočih šaržev, v prvi vrsti je pa odvisna od načelnika. Gasilno društvo se v normalnih razmerah zrcali v svojem načelniku.

Da bo načelnik pravi mož, imej štiri lastnosti: čujnost, red, pravičnost in konsekventnost (doslednost). Brez teh kreposti si ne pridobi prave avtoritete in je tudi ne more obdržati; kjer pa ni avtoritete, ni pravega delovanja v nobenem društvu, posebno pa ne v gasilnem.

Čujnost zabranjuje napake in odstranjuje ovire, ki rušijo disciplino v društvu. Red deluje na edinost in ljubav, brez katerih ni uspehov. Pravičnost mu pridobi spoštovanje možtva; tukaj je treba posebno opazovanja in spoznanja in prave razločnosti, če hoče biti kos svoji nalogi. Konsekventnost se kaže v delavnosti, neutrudnosti in trdnih sklepih v prid društvu; ako manjka načelniku slednja, manjka mu vse: avtoriteta, spoštovanje in prikupljivost možtva.

To so lastnosti, ki naj bi dičile vsakega načelnika. Ako ima načelnik te lastnosti, doseglo bo društvo svoj lepi smoter in bo želo hvaležnost svojih soobčanov.

Složnost s pravo ljubeznijo do bližnjega bo vse združila pri najtežavnem ali nevarnem delu. Ojačeno bode s pravim tovarištvom in število nasprotnikov gasilstva se bo zmanjšalo bolj in bolj.

Gasilec se bo pa z veseljem oziral na svoje delovanje v društvu in bo društvu hvaležen, ki ga je privadilo reda, ter mu bo z veseljem ostal zvest do skrajne meje.

Tajnik gasilnega društva.

Važen posel, ki ga še celo mnogo gasilcev ne vpošteva, je tajniški posel. Dobro in slabo celega društva, pa tudi posameznega gasilca, je odvisno od tega, če tajnik izpolnjuje svoje dolžnosti ali ne.

Kaj pa naj dela tajnik ali zapisnikar pri gasilnem društvu?

Tajnik vodi in spisuje vse zapiske in poročila, vodi razne knjige in zapisnike. Zapisnikarjevo delo je posebno pripravno, da pospešuje z močno silo razvoj društva. Ako nima tajnik veselja do dela, se tudi društvo ne more krepiti in razvijati. Društvo, kojega tajnik je površen in lenoben, le životari in se ne more razcvetati. Brezdvomno je, da tajnik, poleg načelnika, društvu lahko mnogo koristi ali pa tudi škoduje. Izgled tajnika vpliva na možtvo; ako dela tajnik z veseljem, posnemajo ga drugi gasilci in skušajo, kolikor morejo, pomagati pri razvoju društva.

Vsako nemarnost zapisnikarjevo zapazijo gasilci, kar slabo vpliva nanje. Tajiti se ne da, da potrebuje zapisnikar za delo, osobito pri večjih društvih, mnogo časa in je isto zelo obširno. Ako pa ima tajnik smisla za red in izpolnitev dolžnosti, ako si delo razdeli, premaga vse težkoče in ovire.

Služba zapisnikarjeva zahteva poleg dela tudi znanja in izobrazbe; ako mu te manjka, mora se priučiti potrebnih stvari iz knjig in si tako olajšati delo.

Dela tajnikova so: 1.) Pri vsprejemu udov pisarniška dela; 2.) vse pisarije napram društvenikom; 3.) delo za gasilno zvezo; 4.) pisarije oblastnijam in 5.) še druga razna dela.

Pri vsprejemu novih udov mora voditi zapisnik in izdati vsprejemnico in to v knjigi zabeležiti. Tudi naj naznanja nove ude zvezi, kar je posebno potrebno, kajti lahko bi se ponesrečili in bi sicer ne dobili podpore.

V društvu samem mora voditi sledeče knjige: Zapisnik udov (osnovnik), zapisnik sej, opravljeni zapisnik, inventar in kroniko, kjer se beležijo razni važni dogodki kakor požari, svečanosti itd. Zapisnik udov mora se voditi vedno natančno in resnično in pravilno, da je pregleden. Vse premembe mora jasno zabeleževati. Opravljeni zapisnik kaže red zapisnikarja, vanj zapisuje vse došle in odposlane dopise. Ta zapisnik je dokaz njegove pridnosti in delovanja.

Zapisnik sej in občnih zborov naj se snažno prepíše v zanje pripravljeno knjigo, obsega naj vse podrobnosti, o kojih se je razpravljalo pri seji, da se čez dolgo časa lahko razvidi in vé, kaj se je ukrenilo. Zapisnik bodi verodostojen; naj se nič ne izpusti, a tudi nič ne pristavi.

Iz inventarja se mora razvideti vsakočasno stanje gasilnega orodja, obleke, sploh vsega imetja.

Napram zvezi mora tajnik točno rešiti vprašanja, dopise in sestave poročil, pošiljati ima zvezi izkaze članov in statistike, poročati o požarih, sestavljati prošnje za podporo ponesrečenim gasilcem in prošnje za subvencije društvom iz gasilnega zaklada, poročati o izvolitvi odbora in ne sme pozabiti naznanjati med letom vstopivših članov.

Vse to se mora pravočasno izvršiti; opominjevanja na zamudne rešitve ne spričujejo pridnosti in večkrat so zamudna ali celo pozabljena poročila v veliko škodo društvu.

Na oblastnije mu je dolžnost naznaniti vsak občni zbor in jim poročati o društvenem stanju vsako leto meseca januarja. Tudi županstvu svoje občine mora se naznaniti občni zbor.

Tajnik se lahko oprosti od gasilskega dela, a bodi vendar prisoten pri vajah, posebno pa pri požarih, da lahko zabeleži vse dogodke pri njih.

S tem smo označili v kratkem delo zapisnikarja ali tajnika pri gasilnem društvu. Pred vsem je stremiti na to, da se dobi za ta posel sposoben mož, ki ima veselja do stvari in do dela. Spoštujte pridnega tajnika in ne zavidajte istega, ako on navidezno ne dela. Tajnik je duša društva, njegovo delo je veliko in ako ga pravilno opravlja, donaša lepega sadu, a plačilo je največkrat — nehvaležnost.

Učiteljsniki kot gasilci.

Da so tudi učitelji važen faktor za gasilstvo, temu je dokaz dejstvo, da so isti skoraj povsodi pri gasilnih društvih, da nekateri zavzemajo celo pri zveznih vodstvih odlična mesta.

Koliko gasilnih društev se je ustanovilo le po inicijativi učitelja dotičnega kraja, koliko jih je, ki jim je učitelj duševni oče in vodja. V kronovinah, kjer je gasilstvo na visoki stopinji, kjer je ni skoro večje občine, da bi ne imela svojega gasilnega društva, je ta napredek gasilstva v ne majhni meri zaslug učiteljev.

Da se pa učitelj za gasilsko stvar navdušuje, mu je treba že v mladosti vzpodbude, in ne more pogrešati strokovne izobrazbe, brez katere je delovanje zelo težavno; brez praktične izvežbanosti je izobrazba le polovičarska in nepopolna. Iz same knjige se vsega ne more naučiti, le posameznikom je dano si po dolgem napornem prizadevanju toliko izobrazbe prisvojiti, a še to izobrazbo zamore le z dejanskim sodelovanjem spolniti. Linško gasilno društvo, spoznavši važnost učitelja za gasilski prostovoljni posel, — kajti učitelj, ki pride iz ljudstva in med istim deluje, ima najlepšo priliko, da ga v svojem prostem času pridobi za občekoristno napravo, ki ob enem tudi njemu samemu večkrat nudi razvedrila, — se je, ker dijaki sploh ne smejo biti člani društev, ali si istih ustanovljati, obrnilo do merodajne oblastnije, da bi ista učiteljsčnikom, bodočim učiteljem, dovolila, pristopiti kot hospitantje gasilnemu društvu v Lincu. Ravnateljstvo c. kr. moškega učiteljskega v Lincu je privolilo, vpoštevaje dobri namen, gojencem III. in IV. letnika, da pristopijo kot hospitantje gasilnemu društvu. Vsled te dovolitve obrnilo se je poveljstvo gasilnega društva do kandidatov in oglasilo se je 48 mladeničev v prostovoljno gasilsko četo.

Ti mladeniči so se uvrstili med posamezne oddelke v praktično izvežbanje o prostih nedeljskih popoldnevih, ter se ob enem izobražujejo teoretično sami zase skupno pod spretnim vodstvom načelnika samega, g. Rosenbauerja. Lepo je videti to mlado četo, ki je tudi že imela priliko pokazati svojo izurjenost, opravljati vse posle priprostega gasilca. To je hvale in posnemanja vreden vzgled, in gotovo se bodo v bodočnosti, ko postanejo ti mladeniči učitelji mladine v raznih krajih dežele in ko bodo poleg svojega poklica tudi še opravljali gasilske poslove, pokazali lepi sadovi te izvrstne misli.

Kar je bilo mogoče v Lincu, mislimo, da bi bilo tudi pri nas mogoče. Saj je še toliko krajev po Slovenskem, ki so brez gasilnega društva. Marsikje so tla ugodna za tako društvo, a manjka mož, ki bi zanj agitiral. Tudi tu se nudi obilo dela našim učiteljem. Dasi je učitelj z delom preobložen, vendar es gotovo ne bode branil prevzeti tudi tega dela, ki ima pred očmi korist in prospel našega ljudstva, osobito v gospodarskem oziru. Naj bi torej merodajni faktorji to vpoštevati in se ravnali po vzgledu Linčanov.

Požarnopolijske naredbe za javno varnost na Dunaju.

Poklicno gasilstvo na Dunaju bavi se neprenehoma s pregledom in pripravami, kako bi se preprečila katastrofa, kakršna se je letos dogodila v Budapešti, kjer je zgorel pariški bazar.

Komisija, sestojeca iz mestnega uradnika, gasilskega častnika in mestnega inženirja, ima nadzorstvo nad vse trgovine, da se prepriča, se li magistratne naredbe glede na varnost od požara od strani gospodarjev in njih uslužbencev natanko izpolnjujejo.

Na magistratu so zabeleženi v zapisnikih vsi oni objekti, kjer se imajo izvršiti poprave in preuredbe. O vsem velja načelo, da se izvrše vse varnostne priprave, osobito da se pri nekaterih trgovinah napravi več izhodov in več stopnic, ki ne smejo biti v dotiki s skladišči, varnostna zatvoritev izložbenih oken, nameščene železnih vrat pri skladiščih, gasilna razsvetljava, gasilni izhodi, kakor tudi električni budilni aparati v svrhu, da se občinstvo in uslužbenci pravočasno opozore na pretečo nevarnost; da prostore zapuste. Na dvoriščih morajo biti hidranti s potrebnimi cevmi, v prostorih pa brenne brizgalnice. Dvorišča, ki služijo kot prodajalnice, morajo imeti varnostne strehe, ravno tako morajo vsa okna, ki merijo na dvorišče razstopnjišča, biti zatvorjena z železnimi ploščami, steklenimi ploščami ali z žičastim steklom prevedena.

Poleg teh so še posebne priprave in naredbe, ki se vrše po situaciji poslopja na licu mesta.

Take naredbe bi ne škodile tudi v malih podeželnih mestih, kajti tu je čestokrat nakopičen v prodajalnicah cel konglomerat in se prav malo ozira jemlje na varnost proti ognju.

Pastorek med gasilnim orodjem.

Orodje, katero hočemo s tem imenom krstiti, je vodno vedrec. Skozi stoletja je bilo to edino gasilno orodje. Ko se je iznašla in čedalje bolj spopolnila in razširila brizgalnica, se je raba vedra čedalje bolj opuščala, in danes je le redkokdaj kaj čuti o njem. Pri vajah ne pride nikdar, pri požarih le kdaj pa kdaj v uporabo. In vendar je to orodje neprecenljive vrednosti, kar se razvidi iz nastopnih primerov. V najboljših krajevnih razmerah in pri najboljši izurjenosti gasilcev preteče vendar skoraj 15 minut, preden se začne z enim ali z dvema curkoma brizgati. Čestokrat preteče pa še več časa, osobito ako so hiše v razdalji, če bukti ogenj ponoči, in če se nahaja požarišče oddaljeno od gasilarne. Pri letečem ognju pa so minute zelo drage in je vnetje sosednjega objekta neizogibna posledica, a dokler pridejo gasilci na pomoč, do tja bi se lahko bilo z vedrci zabranilo razširjenje ognja.

Prvi gasilec, ki pride na požarišče, odredi delovanje, ko se je prepričal, da ni nobenega človeka življenje v pogibelji. Potrebne lestve, vedra, brenne morale bi biti po gasilskem redu povsodi pri rokah. Večkrat se lahko reši hišno orodje najprvo, ali to se tudi opusti, ako je mogoče rešiti sosednje poslopje, kajti praktičen gasilec mora takoj uvideti, kje preti največja nevarnost. Vse to se lahko izvrši preden dospo gasilci z brizgalnico. Ko je nevarnost uklonjena in ogenj omejen, služi gasilno vedrec prav dobro za pogasitev tramovja, slame, sena i. t. d.

V slučaju, ko v zimskem času brizgalnica zamrzne, je vedrec neobhodno potrebno. Zato naj ima vsaka brizgalnica vedno nekaj vodnih vedrec seboj, najboljša so taka, ki se stisnejo, ki se rabijo za donašanje gorke vode v svrhu odtaljenja zamrznjenega stroja, ako se gorka voda dobi in ni drugih sredstev na razpolago, ali pa se rabijo za neposredno podajanje vode, dokler ni brizgalnica zopet v delu.

Povedano pa ni važno samo za male kraje, kjer so strehe krite s slamo ali s škodljami, ampak tudi za večje kraje, kjer so gospodarska poslopja in razne šupe krite s slamo ali z lesom.

V mestih in trgih, tudi v vaseh, nastopi slučaj, da se gasi ogenj v prodajalnicah, skladiščih in sobah. Tu večkrat vodni curek več škoduje, kot koristi, tu je vedno vedrec na pravem mestu, ž njim se uduši ogenj in se stvari ne poškoduje tako zelo, kakor če se rabi brizgalnica.

Posebno pa je vodno vedrec na mestu, kjer se z vodo gasiti ne da, n. pr. če gori tolšča, olje, petrolej i. dr. V takih slučajih se brizgalna lahko pogreša, pač pa dobro pride vedrec za donašanje pepela, prsti ali peska. Med vedrcem in brizgalnico je ista razlika, kot med sanitetnim možem in zdravnikom. Prvo pomoč dobi ponesrečenec od sanitetnega moža, on ga od daljnih poškodb obvaruje in ga čuva do tja, dokler ne pride zdravnik, kateremu potem pomaga pri delu. Tako tudi od vedra pride prva pomoč, da se zabrani razširitev ognja, ono je v podporo brizgalnici, ako ni istih več, v posameznih slučajih jo celo nadomešča.

Ko sklepamo ta članek o koristi vedra, ne pozabimo povedati, kako se mora isto spravljati. Vedrec mora biti vedno suho spravljeno in večkrat preskušeno, če še vodo drži, naj ne služi samo kakor kak nakit gasilarni, ampak naj se ga poslužuje gasilec tudi pri vajah. Ta pastorek med gasilnim orodjem je večsah zelo potreben in prav dobro služi.

Nevarnosti umetne razsvetljave.

Neposredna nevarnost, katero provzroča umetna razsvetljava, je prva ta, da okužuje zrak. Vsled gorjenja svetlobne tvarine, naj je že ista stearin, parafin, petrolej, plin ali acetyl, nastaneta vedno dve novi telesi: ogljenčeva kislina in vodenčeva para, ki se zmešata z zrakom. Ogljenčeva kislina je strupen plin, ki provzroča glavobol, omotico in slabosti, če ga vdihavamo v mali množini, večje množine pa delujejo smrtonosno. Vodene ali vodik ni naravnost strupen, ali vendar zavira izpuhtevanje iz telesa, ako se nahaja v veliki množini v zraku; pri daljšem bivanju v prostorih, ki so nasičeni z vodencem, nastopijo vsled tega vsakovrstna motenja, ki se pojavljajo na razne načine.

Vsled tega je ona razsvetljava najboljša, ki proizvaja najmanj ogljenčeve kisline in vodena. Najzdravejša je gotovo električna luč, ker ta ne tvori nikacih plinov in ne okužuje zraka, nasprotno se namreč še ni moglo dokazati. Tej sledi gorljivi navadni plin, potem petrolej; najslabša je razsvetljava z voščeniimi svečami, katere zrak najhitreje okužijo.

Najbolj občutno proti svetlobi je oko med vsemi telesnimi deli. Različni svetlobni trakovi, svetlejši in temnejši, ga presenečajo in utrudijo. Kakor smo pred desetletji imeli preslabo svetlobo in si kvarili oči, tako je dandanes ravno nasprotno. Mnogi moderni razsvetljevalni pomočki so prebliščeci in škodujejo vsled prevelike svetlobe očesu. Posledice se kažejo pri ljudeh, ki morajo pri umetni luči osobito čitati ali pisati, v prvi vrsti pri šolskih otrocih, ki imajo še nežno oko, katero še ni utrjeno. Te posledice so velike.

Tudi drugih nevarnosti se ne manjka. Dostikrat čitamo o eksplozijah plina in o požarih, ki jih provzroča petrolej. Ko se je vpeljala pred približno sto leti plinova razsvetljava, so bile eksplozije na dnevnem redu, in le polagoma so se iste po mnogih izkušnjah preprečile. Dandanes je ta način razsvetljave skoro brez nevarnosti, sicer se čuje tupatam o kaki nesreči, ki pa je nastala le vsled skrajne nepazljivosti, kajti pri pravilnem ravnanju s plinom je kaj tacega skoro nemogoče.

Plin sam na sebi ni razstreljivo; škodljiv je le, če se pomeša z zrakom. Najložje eksplodira mešanica plina in zraka, vendar se pa to prav lahko zabrani, ker se že samo izpuhtevanje plina izda z njegovim vonjem.

Ako se zapove, da se v prostor, kjer vonja po plinu, ne sme nikdar vstopiti z gorečo svečo in se mora takoj poklicati tozadevne strokovnjake, se gotovo razstrelba zabrani, kajti večletne izkušnje uče, da so eksplozije nastale vsled neprevidnosti, ker se je vstopilo v tak prostor z gorečo svečo. Marsikdo je pa tudi že postal žrtev, ker je pustil pipice odprte, da je plin izpuhteval. Nesreče, ki jih provzroča petrolej, nastajajo vsled tega, ker petrolej hitro gori in se užiga. Razbite svetilke in uporaba petroleja za hitrejšo vnetje ognja so glavni momenti, ki so zahtevali že marsikatero žrtev človeškega žitja. Zoper razvado, da se polivajo drva s petrolejem, se je uže mnogo opominjalo in pisalo, a ostalo je večinoma brezuspešno. Najdejo se ljudje, v prvi vrsti ženske, ki si ničesar v tem oziru ne dajo dopovedati, in ki nočejo opustiti te nevarne razvade.

Sestava petrolejskih svetilk sama ob sebi je danes jako temeljita in izborna, in od te strani se ni bati nevarnosti, zato je prvi vzrok požarov po petroleju iskati v tem, da se je razbila svetilka, kar se čestokrat zgodi po neprevidnosti.

Najmanj nevarna je električna razsvetljava, a treba je pri njej paziti, da jo napeljejo strokovnjaki, da niso izolatorji vodilnih žic pomankljivi. Blagor toraj krajem, kjer imajo uže to razsvetljava; njena naprava je res draga, a potem so stroški le malenkostni.

Novice.

Postojina. Dne 5. septembra 1903. ob 5. uri 15 minut popoldne nastal je pri posestniku Francu Bizjaku v Postojini, h. št. 61, iz neznanega vzroka požar. Takoj, ko se je požar opazil, prihitelo je domače prost. gasilno društvo pod vodstvom dveh četovodij z vsem orodjem izvzemši velike lestve in drsalni prt na mesto požara. Takoj za njim prihitelo je tudi gasilno društvo iz Velikega otoka tudi z vsem orodjem pod vodstvom načelnika.

Zaradi velike suše ter pomanjkanja vode so se brizgalnice razstavile od požara do studenca nad 400 metrov, ki so druga drugi vodo podajale.

Delalo se je do 1. ure po polnoči, tako da se je požar popolnoma omejil. Nevarnost je bila velika, da bi se ogenj razširil še na druga blizu stoječa poslopja. Da se to ni zgodilo, zahvaliti se je v prvi vrsti obema gasilnima društvoma, v drugi vrsti pa c. kr. žandarmeriji in dvema redarjema.

Posebna zahvala se mora tudi izreči blagorodnemu gospodu c. kr. okrajnemu komisarju dr. J. Pilshoferju za pripomočke in za njegovo delovanje do zadnjega trenutka, kakor tudi nakaterim dekletom, ki so zelo marljivo vodo donášale. Bog jih živi! Mi jim kličemo srčen Na pomoč!

Posestnik ima škode nad 3000 kron, dočim je bil zavarovan samo za 1600 kron pri vzajemni banki v Gradeu.

H. Petrič.

Z dežele. Kakor pri nas napreduje in se vedno bolj širi gasilstvo, tako tekmujejo med seboj razne tvornice, ki izdelujejo gasilno orodje, katera bi nudila svojim odjemalcem bolj pripravno in čim boljše gasilno orodje. V zadnjem času izdelala je tvornica gasilnega orodja R. A. Smekala v Čechu na Moravskem brizgalno, ki se po njeni sestavi razlikuje dokaj od sedanjih brizgalnic. Brizgalnica ima poleg družih vže navadnih oprav to prednost, da je tako urejena, da vleče in daje vodo na obe strani, to je na desni ali levi strani. Ta prednost se spozna osobito na pogorišču in tiči v tem, da se zamore takoj delati, naj se pride od katere koli strani in da odpade posel, ki je združen se zamudnim obračanjem brizgalnice, katero se v ozkih ulicah ali na ozkih potih niti ne more vršiti. Posebno dobro je to za gasilce, ki pridejo v kraj, kjer so jim krajevne, odnosno vodne razmere neznanne. Dela pa se lahko istočasno z dvema nasprotnima vodnima curkoma.

Tudi ravnotežje je tako sestavljeno, da je delovanje olajšano; za gonitev zadostuje šest do osem mož. Da se lahko do zaklopecv (ventilov), ki so tudi z gumovimi kroglicami in s patentom proti zmrzlini zavarovani, pride, je druga prednost te brizgalnice, ki je bila na letošnji gasilski razstavi v Pragi z zlato svetinjo odlikovana. Take brizgalnice je dobiti pri omenjeni tvrdki ali nje podružnici v Zagrebu, kjer se tudi lahko ogledajo in preskušajo.

Gasilec.

Drobtine.

Razvoj gasilstva na Kranjskem leta 1903. V tem letu se je ustanovilo troje gasilnih društev, v Vodica, Slavini in Ljubnem; snujejo se pa še gasilna društva v Kostanjevici in Podbrezji. K gasilni zvezi je pristopilo osem društev. Vseh gasilnih društev je 140, med temi jih je 123 v zvezi, 14 izvan zveze in 3 tovarniška gasilna društva. Dal Bog, da bi v prihodnjem letu vsaj 10 novih gasilnih društev stopilo v življenje. — Občine, ganite se!

V Olomucu na Moravskem je gasilno društvo svoje vrste. V ondotni justični palači je namreč strogi gasilni red, v katerem je skrbjeno za gasilstvo. Gasilci so kaznjenci, ki imajo svoje vaje vsak teden, to pa že zategadelj, ker je, kakor naravno, vedna menjava.

Handbuch für die freiwilligen Feuerwehren in Oberösterreich. Herausgegeben vom Landes-Feuerwehr-Verbands-Zentralauschusse. Wels 1903. 136 strani obsegajoča knjiga se deli na pet poglavij: 1.) Postave in ukazi; 2.) organizacija gasilnih društev; 3.) izgledi o pismenih vlogah; 4.) in 5.) pravila državne gasilne zveze in zbirka važnih zveznih sklepov.

Ker je knjiga jako poljudno pisana, jo priporočamo našim gasilnim društvom, osobito radi tretjega dela, kjer najdejo vse obrazce in izgleda za razne prošnje. Ta del knjige hočemo o priliki posloveniti in našim razmeram prilagoditi.

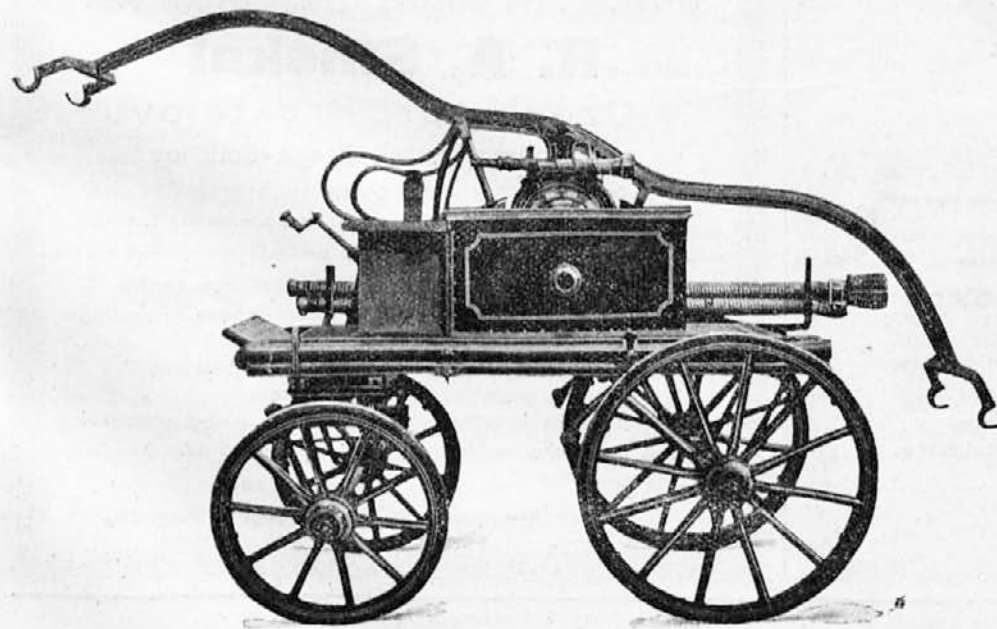
V Postojino!

Kakor je razvidno iz sejinega zapisnika, bode glavno zvezino zborovanje l. 1904. v prijazni Postojini. To je prvič, da bode zborovala gasilna zveza na Notranjskem. Odbor se je tem raje odzval povabilu, ker se bo nudila marsikateremu gasilcu lepa prilika, ogledati si svetovnoznano jamo. Ako bode udeležba zadostna, poskrbelo se bode za posebni vlak s znižanimi cenami iz Ljubljane v Postojino in nazaj, a načelništvo bratskega društva v Postojini prevzame skrb za to, da bodo imeli gasilci vstop v jamo proti najnižji vstopnini.

Prosimo načelništva, da vže pri letnih zborovanjih, ki se vrše ravno sedaj o zimskem času, tovariše gasilce na to opozore.

Zborovanje se bo vršilo bržkone 15. ali 16. avgusta.

Zvezni odbor.

Tvrdka Rosenbauer v Lincu

ima poleg drugih tudi

male vozne brizgalnice na skladišču

ki so prav pripravne za male občine z manjšimi gasilnimi društvi; priporočamo jih pa tudi **večjim gasilnim društvom za gašenje malih požarov. Taka mala vozna brizgalnica ima pristopne ventile in se vsak najmanjši kvar na istih lahko takoj odpravi; delo je solidno in zadostuje za oskrbovanje šest mož.**

Cena tej brizgalnici, ki vodo sama črplje, ki je lahka in ki jo je moči vsakamor peljati, je z navadno opremo

820 K.

Podpore iz stražno-gasilnega zaklada.

Deželni odbor dovolil je za leto 1903, podpore nastopnim gasilnim društvom: Ljubljana 600 K; po 400 K: Dobračevo, Ribno in Stražišče; po 300 K: Ježica, Mozelj, Postojina, Staraloka, Št. Rupert, Vinica in Vodice; po 250 K: Dobropolje, Dobrova, Sv. Križ pri Kostanjevici, Novomesto, Škofljica in Trata; po 200 K: Bled, Bukovec, Gameljni, Sv. Gregor, Komenda, Mengeš, Mirnapeč, Mošnje, Motnik, Planina, Pirniče, Polhovgradec, Radeče, Razdrto, Ribnica, Radovljica, Srednjavas v Bohinju, Šmartno pod Šmarnogoro, Škocijan, Št. Vid pri Ljubljani, Vrhnika in Vič-Glince; po 175 K: Breznica, Bohinjska Bela, Črni vrh, Dolsko, Gotenice, Krka, Onek, Št. Vid pri Vipavi, Ilirska Bistrica-Trnovo, Kamnik, Šiška, Stari trg pri Ložu; po 150 K: Dol, Moste, Štepanjvas, Dob, Kropa, Borovnica, Dovje, Kamnagorica, Bizavik, Cerklje, Voglje, Jesenice, Poljane, Koprivnik, Rateče, Litija, Gorje, Mojstrana, Leše, Šmarje, Brezovica, Sodražica, Trebnje, Gornji-Logatec, Rovte, Orehovica in Studenec. Vsa navedena društva dobe skupno 15.950 K podpore.

Pravilno opremljene prošnje za podporo v letu 1904., treba je do konca marca 1904 vposlati deželnemu odboru. Na **kasneje** dospele in **pomankljive** prošnje se ne bode ozira jemalo. Prošnje naj vposljejo tudi ta društva, ki letos niso podpore dobila, čeravno so zanje prosila, kajti ta pridejo **gotovo v pošte leta 1904**. Pravilo bodi, da vsaka prošnja in priloga **odgovarjaj resnici**, kajti vsako fingiranje se tukaj spozna kar ni v korist, marveč v škodo društvu.

J. Červenka

v Pragi VII., 392

priporoča vsakovrstne vozne in ročne brizgalnice, plezalske lestve, cevne vijake, sploh vse gasilske priprave.

Vse v največji izberi, po nizkih cenah in ugodnih plačilnih pogojih.

I. gornje-avstrijska naprava gasilnih orodij in oprave

Konrad Rosenbauer

v Lincu (Gor. Avstrijsko).

Sesalne brizge vsakega sestava.

Strešne, kljukaste, vtikalne in mehanične pomikalne lestve.

Vsakojaka oprava za plezalce in šarže.

Razsvetljevalne priprave in glasbila.

Sanitetne oprave in dimne krinke.

Izvrstne konopne cevi neprekosljive dobrote.

Cenilniki zastonj in poštne prosto. Olajševalni plačilni pogoji.

Josip Kolar & Co.

Ljubljana Mestni trg št. 9 Ljubljana

priporočajo izdelke iz gume

prve vrste konopne cevi za gasilna društva

tehnične in kirurške priprave, obveze itd.

Priporočamo se sl gasilnim društvom in oblastvom.

Spričevalo.

Odbor ljubljanskega prostovoljnega gasilnega društva si usoja naznaniti, da je s cevmi, katere je pri Vas naročil, povse zadovoljen. Cevi, katere ste nam vposlali — bilo jih je okolu 300 m — so se odlikovale izmed vseh drugih vzorcev, kajti pri preskušnji so držale do 14 atmosfer, in prav to nam je dalo povod, da smo se odločili za Vaše cevi. Cena Vaših cevi je primerna in pri prvi potrebi rade volje zopet z Vami stopimo v dogovor.

V Ljubljani, dne 18. novembra 1902.

Za odbor:

J. Mikuž s. r., zapisnikar. Ludovik Štrigelj s. r., načelnik.

Jamstvo 5 let.

Jamstvo 5 let.

C. kr. privileg.

tvornica brizgalnic, črpalnic in drugih strojev

R. CZERMAK-A

v Toplicah (Češko)

dobavlja

brizgalnice vsake vrste, hidrofornost
in vse drugo ognjegasilno orodje.

Najugodnejši plačilni pogoji.

Ces. kr. priv.

tvornica strojev, brizgalnic, cevij in ognjegasilnih predmetov, prva moravska tkalnica cevij in pasov

R. A. Smekal

v Czechu pri Prostejovu

podružnice: Zagreb - Praga - Smichov

odlikovan

s 112 svetinjami, častnimi diplomami i. t. d.

priporoča se

za nabavo vsakojakih brizgalnic, gasilnega orodja, pasov i. t. d., kmetijskih strojev, peronospora-brizgalnic po najnižji ceni

kakor v lastni mehanični tkalnici tkane cevi najbolj vrste po zdatno znižanih cenah.

Postrežba je točna in solidna, pod ugodnimi plačilnimi pogoji na obroke. — Jamčenje za brizgalnice 5 let.

S spoštovanjem

Podružnica R. A. Smekal — Zagreb.